

POLDERGEMAAL
Vakbond tegen populisme

Ferdinand Grapperhaus

Het Rykslandse model maakt dat we in Nederland samen naar oplossingen zoeken. Dat 'polderen' kost soms wat tijd. Grapperhaus beschrijft in FD dat de vak beweging veel goeds heeft bijgedragen aan onze maatschappij.

Later we oppassen voor Angelsaksisch gedrag als een vakbond onderhandelt vanuit het principe van 'organisatie'.

Thee

Het is vakantie. Ik mag in een zwembroek rondlopen. Zodra ik uit het water kom doe ik er meteen een T-shirt boven. Het lijkt wel een boerini zo, maar het heeft niets met religie te maken. Ik dring niet graag mijn lijfelijke tekorten op.

Ik kom weinig op het strand, ik kan slecht overweg met zandkorrels tussen de pagina's van mijn boek, of op het smartphone-schermpje met de krant.

Ik lees in de schaduw van een boom. In de New York Times zie ik een mooie analyse van het verschijnsel dat zoveel blanke midden- en laagopgeleide werken Trump steunen in plaats zich van hem af te keren. De vakbond wordt node gemist. Dat was lang de organisatie die de werkende klasse behoeftte voor het volgen van loze beloften van populistten. Dat kwam omdat de vak-

bond met collectieve overeenkomsten de basis legde voor werk, wonen en leven en als vertrouwenwekkende belangenorganisatie mensen opvoedde in het doorprikken van illusiepolitiek, maar ook in het omgaan met hun vooroordelen.

Een recente Europese studie in zestien landen bevestigt dit beeld: vakbondslidmaatschap draagt bij aan het weerbaar maken van de werkende midden- en lagere klasse tegen extreemrechts afbraakdenken.

Het algemene beeld is dat werken die zich gedekt weten door cao's en een goed functionerende vakbond, minder snel aangesproken raken door de agitprop van uiterst rechts.

Maar ja. Het vakbondslidmaatschap is de laatste jaren drastisch teruggelo-

pen, in de VS zelfs van dertig naar tien procent. De vakbond heeft daar te weinig bereik, en zie het effect.

Is een sterke vakbeweging dan geen recept voor uiterst links? Niet een brede, over veel maatschappelijke groepen gespreide vakbond, zo laat de geschiedenis sinds de Tweede Wereldoorlog zien. Dat de huidige, veel smallere vakbeweging naar links radicaliseert is eerder een teken van de isolatie waarin de onderklasse, die ze nu vooral vertegenwoordigt, zich bevindt.

De vakbeweging heeft te weinig krediet gekregen voor de matige loonstijgingen van de afgelopen jaren, maar vooral voor de wijze waarop ze de afgelopen zestig jaar heeft bijgedragen aan de emancipatie van de werkende

klasse. Er is te weinig benadrukt dat organisatie van werkenden goed is voor de samenleving.

Het is in dit verkiezingsjaar een overpeinzing waard voor de neoliberale politici, die de afgelopen jaren de legitimatie van de vakbond betwistten, de algemeenverbindendverklaring van de cao de oorlog verklaarden, en de toestroom van onverzekerde en ongeorganiseerde zzp'ers bejubelden.

De zon gaat onder, in de schemer beschouw ik mijn nu wat misplaatste zwembroek. Zou Trump er ook een hebben? Vast zo'n ballenknipper, roze-rood. Ik moet er niet aan denken dat die man de leider van het Vrije Westen wordt.

Ferdinand Grapperhaus is advocaat en hoogleraar arbeidsrecht.

